

УДК 72.01

В.В.Товбич

АРХІТЕКТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА

Освіта, а саме архітектурна освіта є одним із трьох складових елементом визначення поняття архітектурна діяльність. Архітектурна діяльність «включає в себе архітектурну науку, проектування, будівництво і експлуатацію матеріально просторового середовища, а також підготовку професіональних кадрів (архітектурну освіту)¹.

Важливість і вагомість цього компоненту важко переоцінити. На методологічному рівні відслідковується беззаперечний взаємозв'язок і вплив, якщо хочете, взаємопроникнення трьох компонентів. Архітектурна практика — неможлива без кадрового забезпечення освітнього компоненту та наукової і нормативної підтримки наукової компоненти. Освітній та науковий компонент «зв'язаний» між собою, що підтверджує світовий досвід діяльності провідних дослідницько-учбових закладів-університетів. Дивись досвід Масачусеса, Оксфорда, Кембриджа та ін. Провідні науковці, нобелівські лауреати викладають предмети в університеті і паралельно ведуть наукові дослідження залучаючи до них студентів, аспірантів, викладачів. Таке ж взаємопроникнення має місце між архітектурною практикою і наукою. Досвідчений проектувальник — один з кращих розробників науково-обґрунтованих нормативів та дослідник явищ, методик, тенденцій та архітектури в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки забезпечують єдність моделі методологічної парадигми архітектурної діяльності.

В заключному вигляді модель взаємодії і взаємопроникнення представлено на рис. 1.

Виходячи із сучасного стану та представлення розширеного трактування методології архітектурної діяльності запропоновано тривірневу ієрархію підсистем, яка включає в себе: предметно-змістовну підсистему (практична архітектурна діяльність + наукова діяльність); освітньо-інформаційна та конфліктологічна підсистема (інформаційна система архітектури) + **багатоступенева архітектурна освіта**); організаційно-технічна підсистема (організаційні форми + менеджмент + законодавча та адміністративне регулювання) [1].

¹ Архітектура. Короткий словник-довідник. / За загальною редакцією А.П.Мардера.— К.: «Будівельник», 1995.— с.30.

Рис. 1.

В рамках цієї публікації, більш детально аналізується багатоступенева архітектурна освіта (виділено вище), а саме післядипломна освіта (postgraduatid education).

Якщо, джерело функціонального відтворення архітектурна освіта в цілому, з деякими зауваженнями і застереженнями вже сформувалася в Україні [2]. Навіть можна стверджувати, що вона (безперервна освіта) адаптується до міжнародних вимог Болонського процесу, то її складова і невід'ємна частина післядипломна освіта так і не знайшла свого місця цьому процесі. Як можна вирішити це питання? Спробуємо сформулювати ключові питання і вимоги до такого процесу.

Навіщо. По-перше, це загальноосвітні вимоги до освіти. Кожен фахівець-випускник вищої школи має через певні проміжки часу в тій чи іншій формі ознайомлюватись: з сучасним досвідом в галузі; з новітніми інноваційними методиками і прийомами проектування; конструктивними рішеннями і будівельними і оздоблювальними матеріалами та ін. Є і інша сторона післядипломної освіти, це здобуття додаткових знань з певних спеціалізацій. Наприклад, є певний прошарок архітектурно-управлінських посад, на які призначають фахівців з певним досвідом роботи. Це: головні архітектори

областей, міст, районів; начальники управлінь та відділів міністерств, обласних та міських виконавчих органів; фахівці управлінського рівня проектних, науково-дослідних та освітніх закладів та ін. (рис. 2)

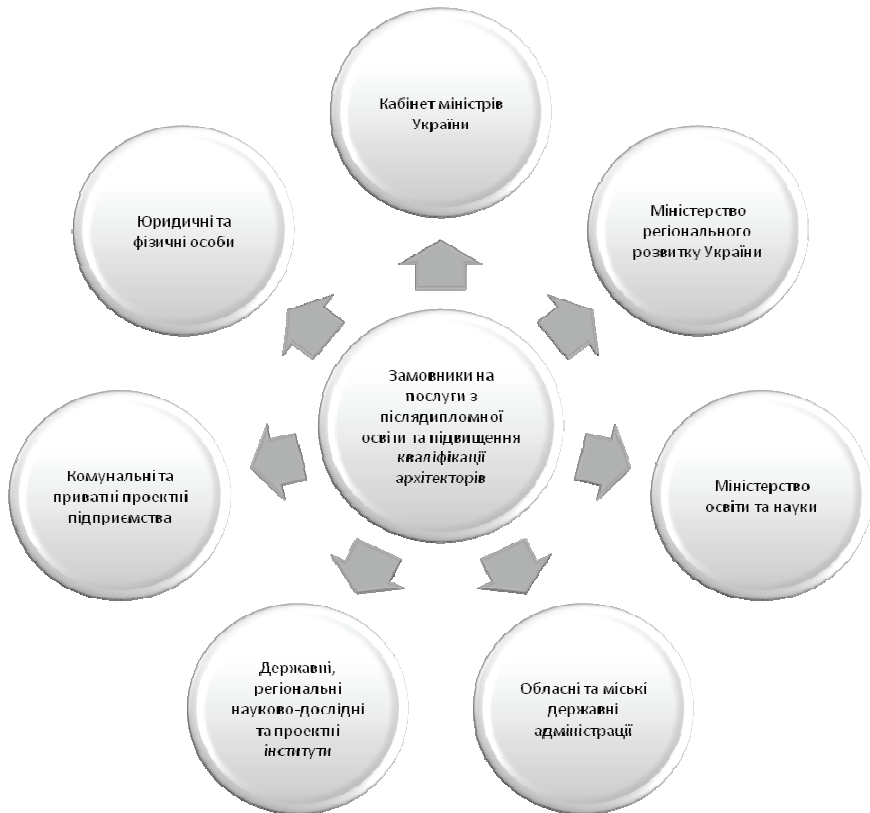

Рис. 2.

Їм необхідні системні додаткові знання з питань управління, прийняття рішень, роботи з інформаційними базами, знання із суміжних спеціальностей. Такі знання вони можуть отримати в учбових закладах післядипломної освіти, які можуть бути як окремими інституціями, так і при вищих навчальних закладах, які ведуть підготовку архітекторів. Другий варіант бачиться більш ефективним з огляду на кваліфікаційний рівень викладацьких кадрів і матеріальну базу.

Підготовка може проводитись за різними кваліфікаційними програмами. Для бакалаврів, спеціалістів, магістрів. Це можуть бути тижневі курси підвищення кваліфікації з відривом або без відриву від виробництва. Можуть і більш тривалі 2-3 семестри заочного або дистанційного навчання з можливістю підвищення кваліфікаційного рівня до магістра. Для певних пошукачів на адміністративні посади має бути затверджене спеціальне положення про обов'язковість отримання магістерського рівня з управління в архітектурній діяльності для занять цих посад. Магістерською роботою може бути аналіз стану регіону звідки магістрант і результат дослідження, план заходів по розвитку регіону, підвищення інвестиційної привабливості. Під керівництвом висококваліфікованих фахівців майбутній або функціонуючий управлінець-архітектор складе детальний план розвитку регіону, який буде одним із аргументів щодо зайняття ним посади.

Законодавче підґрунтя для створення таких післядипломних освітніх інституцій вже існує, є необхідність тільки в плані дій профільного міністерства та організаційних та підзаконних заходах щодо реалізації.

Література:

1. Товбич В.В., Плоский В.О. Менеджмент архітектурної діяльності як елемент її методологічної парадигми // Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник.— К.: КНУБА, 2008.— Вип. 30.— С.393-397.
2. Kaschenko A.V., Tovbich V.V. Architectural education is in Ukraine. Informatively-ecological aspect (theses).— Art and construction: an interplay. 1st International Scientific Conference.— Greece-Patra, 2007.— P.23-26.
3. Товбич В.В., Сисойлов М.В. Архітектура: Мистецтво та наука. Т.1. Становлення та розвиток процесів і явищ в архітектурі.— Дніпропетровськ, 2007.— 997 с.— (монографія).

Анотація

Аналізується можливість та доцільність організації післядипломної (postgraduatid) архітектурної освіти в Україні. Її місце в системі — архітектурна діяльність, багатоступенева архітектурна освіта.

Аннотация

Анализируется возможность и целесообразность организации последипломного (postgraduatid) архитектурного образования в Украине. Его место в системе — архитектурная деятельность, многоуровневое архитектурное образование.